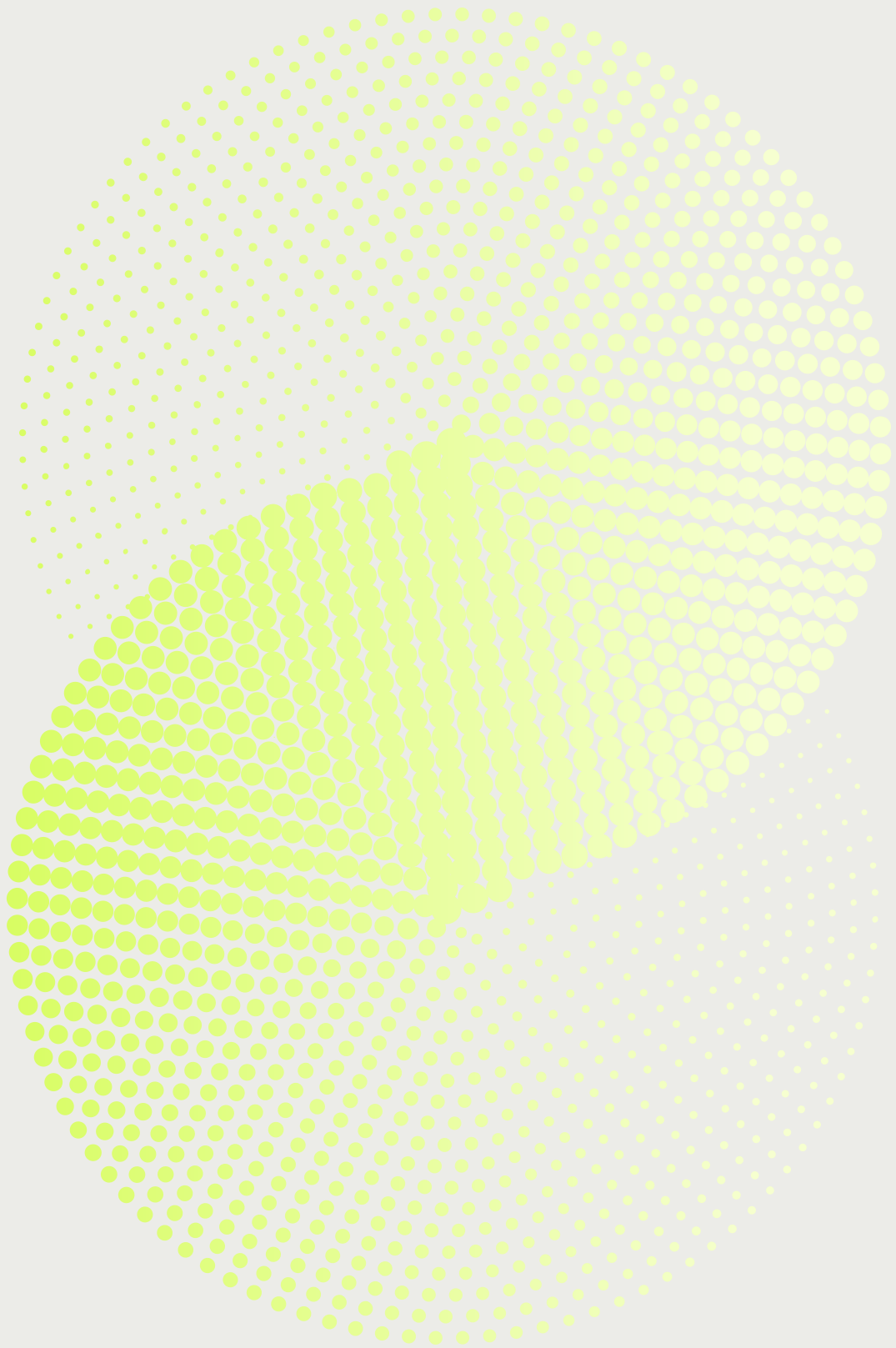

September 2026

Update AI: waar
staan we nu?

DuPho.

Pagina 3: Inleiding

Pagina 4: Wanneer moet je AI-gebruik
vermelden?

Pagina 6: Wat kun je doen tegen het
gebruik van jouw beelden voor het
trainen van AI?

Pagina 10: Wat kun je doen om te
voorkomen dat je opdrachtgever jouw
werk met AI bewerkt?

Pagina 12: Heeft de maker van een AI
werk auteursrechten?

Pagina 14: Conclusie

INLEIDING

De ontwikkelingen op het gebied van (generatieve) AI gaan razendsnel. De ene tool is nog maar net verschenen of de volgende, nog betere versie staat alweer klaar. Die innovaties zijn indrukwekkend, maar roepen ook vragen op. Bijvoorbeeld over auteursrecht. Bovendien is het lastig om alle ontwikkelingen bij te houden en ervoor te zorgen dat je jouw (auteurs)rechten goed beschermt.

In deze whitepaper zetten we de laatste juridische ontwikkelingen rondom generatieve AI voor je op een rij. Zo ben je snel op de hoogte van de huidige stand van zaken en hoef je jezelf niet door een wirwar van wetten, regels en rechterlijke uitspraken te worstelen.

Deze whitepaper is een aanvulling op de eerdere whitepaper die we schreven over kunstmatige intelligentie. Deze is [hier](#) te vinden.

WANNEER MOET JE AI-GEBRUIK VERMELDEN?

Allereerst is het goed om stil te staan bij de transparantieverplichting uit de AI Act. Op onze Instagram-pagina en website hebben we hier eerder al over geschreven.

Kort gezegd betekent deze verplichting dat je duidelijk moet maken wanneer je met behulp van AI een beeld hebt gegenereerd of zodanig hebt aangepast dat sprake is van een deepfake.

Van een deepfake is sprake wanneer een AI-gegenereerd of AI-bewerkt beeld personen, objecten, plaatsen, entiteiten of gebeurtenissen laat zien die iemand ten onrechte als echt of waarheidsgetrouw kan beschouwen. Juist die laatste voorwaarde is belangrijk. Een afbeelding van vliegende sfinxen boven de Eiffeltoren zal bijvoorbeeld geen deepfake zijn, omdat voor iedereen duidelijk is dat die situatie niet echt heeft plaatsgevonden

Kleine technische AI-bewerkingen, zoals lichte kleurcorrecties, ruisonderdrukking, beperkte aanpassingen van de belichting of kleine achtergrondcorrecties, hoef je doorgaans niet als AI-bewerkt te labelen. Zulke bewerkingen doen namelijk meestal niets af aan de authenticiteit of waarheidsgetrouwheid van een beeld.

De AI Act bevat ook transparantieverplichtingen voor tekst. Voor jou als beeldmaker zullen die in de praktijk nauwelijks relevant zijn. Die verplichting geldt namelijk alleen voor openbare teksten die bedoeld zijn om het publiek te informeren over onderwerpen van algemeen belang. Gebruik je AI voor offertes, contracten, klantcommunicatie, portfolio-teksten of marketingmateriaal, dan hoef je deze teksten dus niet als AI-gegenereerd te labelen.

WAT KUN JE DOEN TEGEN HET GEBRUIK VAN JOUW BEELDEN VOOR HET TRAINEN VAN AI?

Generatieve AI-systemen bestaan dankzij enorme hoeveelheden trainingsdata. Zonder die data kunnen ze geen beelden genereren. Het kan daarom oneerlijk voelen dat jouw foto's of illustraties zonder jouw toestemming en zonder vergoeding worden gebruikt om AI-modellen te trainen. Zeker als die modellen vervolgens concurreren met jouw werk en je verdienvermogen onder druk zetten.

De ontwikkelaars van generatieve AI-modellen beroepen zich daarbij op een Europese auteursrechtelijke uitzondering. Die maakt het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om beschermde werken te gebruiken voor het trainen van AI-systemen. Dit wordt ook wel tekst- en datamining genoemd.

Gelukkig kun je je werk onder voorwaarden uitsluiten van deze AI-training door een zogenaamde opt-out te maken.

Adobe biedt inmiddels ook een mogelijkheid om een opt-out vast te leggen. Via Content Credentials kun je aangeven dat jouw werk niet mag worden gebruikt voor het trainen van AI-systemen. Ook zijn er andere manieren om een opt-out kenbaar te maken, bijvoorbeeld via een robots.txt-bestand. Voor beeldmakers is dat in de praktijk echter vaak geen goede oplossing.

Daarnaast bestaan er technische oplossingen om het nabootsen van jouw stijl te bemoeilijken. Een bekend voorbeeld is Glaze. Dit programma brengt subtiele wijzigingen aan in de pixels van een afbeelding. Die zijn voor mensen vrijwel onzichtbaar, maar volgens de ontwikkelaars maken ze het voor AI-systemen veel lastiger om jouw stijl te leren en na te bootsen.

DuPho vindt dat beeldmakers hun hele oeuvre in één keer moeten kunnen uitsluiten van AI-training. De Federatie Beeldrechten, waar DuPho onderdeel van is, heeft hiervoor een collectieve opt-out ontwikkeld. Daarmee kun je in één keer aangeven dat je volledige oeuvre niet mag worden gebruikt voor AI-training. Je kunt je hiervoor aanmelden via www.optoutnow.ai.

DuPho is bovendien van mening dat de huidige auteursrechtelijke uitzondering (de tekst- en dataminingbepaling) niet is geschreven voor het trainen van generatieve AI. Daarnaast is het auteursrecht gebaseerd op toestemming en exclusieve zeggenschap van de maker. Een (opt-out) systeem waarbij jouw werk mag worden gebruikt, tenzij je bezwaar maakt, past daar volgens ons niet bij. Er zou juist sprake moeten zijn van een *opt-in* systeem. Dat betekent dat AI-ontwikkelaars vooraf toestemming moeten vragen voordat zij werk mogen gebruiken voor het trainen van hun modellen.

Ook uit onderzoek van de Federatie Beeldrechten blijkt dat veel beeldmakers de voorkeur geven aan een opt-insysteem. Twee belangrijke opstekers voor makers in dit verband zijn twee uitspraken van het Landesgericht München I (zaaknummer 42 O 14139/24 & zaaknummer 42 O 763/25). In beide uitspraken is geoordeeld dat, omdat songteksten werden gereproduceerd door de AI-modellen van respectievelijk OpenAI en Suno, het wel zo moet zijn dat voor het trainen van die AI-modellen kopieën van werken zijn opgeslagen. Verder oordeelde de rechter dat het opslaan van deze kopieën niet onder de tekst- en datamininguitzondering vallen. Met andere woorden: zonder toestemming van makers vormen deze handelingen volgens het Landesgericht München een auteursrechtinbreuk.

Dit zijn baanbrekende uitspraken. Het opt-outsysteem komt daarmee immers op losse schroeven te staan. Vooralsnog is het wachten op uitspraken van hogere Europese rechters, zodat duidelijk wordt of deze lijn wordt doorgezet. Voorlopig is dit in ieder geval goed nieuws voor makers en een belangrijke steun voor hun positie.

DuPho blijft zich in ieder geval onverminderd inzetten voor een eerlijker en rechtvaardiger systeem, waarin recht wordt gedaan aan de belangen en wensen van makers.

WAT KUN JE DOEN OM TE VOORKOMEN DAT JE OPDRACHTGEVER JOUW WERK MET AI BEWERKT?

Als maker is het frustrerend om te zien dat jouw werk wordt gebruikt om met AI nieuwe beelden te genereren. Het is immers jouw creativiteit, expertise, tijd en investering die daarvoor worden ingezet, zonder dat jij daar toestemming voor hebt gegeven. Gelukkig biedt de Auteurswet in veel gevallen bescherming. Zo komen aan jou als maker, zelfs wanneer je het auteursrecht hebt overgedragen, persoonlijkheidsrechten toe. Eén van die rechten is het recht om je te verzetten tegen wijzigingen van je werk. Dat kan bijvoorbeeld relevant zijn wanneer een opdrachtgever of een derde jouw foto's wijzigt met AI-tools.

Daarnaast kun je een beroep doen op het auteursrecht wanneer herkenbare, creatieve elementen uit jouw werk herkenbaar zijn overgenomen. Daarbij is het wel belangrijk om te beseffen dat niet alles auteursrechtelijk beschermd is. Ideeën, style, thema's en algemene concepten worden bijvoorbeeld niet als zodanig beschermd onder het auteursrecht.

Een goed voorbeeld is een recente uitspraak van een Duitse rechter over een AI-gegenereerde afbeelding van een hond die onder water naar een rode bal hapt. Hoewel het onderwerp duidelijk was geïnspireerd op een bestaande foto, oordeelde de rechter dat alleen het onbeschermd idee was overgenomen. De creatieve keuzes van de fotograaf zoals de compositie, het perspectief, de belichting en de scherptediepte waren niet herkenbaar terug te zien in het AI-beeld. Daarom was er geen sprake van een auteursrechtinbreuk.

Voor een succesvolle auteursrechtelijke claim is dus meer nodig dan alleen een vergelijkbaar onderwerp. Het moet gaan om herkenbare overname van de concrete creatieve keuzes die jij als maker hebt gemaakt.

Naast de bescherming die het auteursrecht biedt, is het verstandig om duidelijke afspraken te maken met je opdrachtgever over het gebruik van AI. Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat jouw beelden niet mogen worden gebruikt als input voor het trainen van AI-systemen of voor het genereren van nieuwe AI-beelden. Door zulke afspraken schriftelijk vast te leggen, voorkom je discussies achteraf en kun je eenvoudig terugvallen op wat je met elkaar hebt afgesproken.

Om dat makkelijker te maken heeft DuPho een AI-bepaling opgenomen in de algemene voorwaarden, die vanaf augustus 2026 beschikbaar is. Daarmee hoef je niet voor iedere opdracht opnieuw over dit onderwerp te onderhandelen. De algemene voorwaarden vind je hier:

<https://www.dupho.nl/advies/algemene-voorwaarden>

HEEFT DE MAKER VAN EEN AI WERK AUTEURSRECHTEN?

Een interessante vraag binnen het auteursrecht en AI is of AI-gegenereerd beeld auteursrechtelijke bescherming kan krijgen. Om voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking te komen, moet een werk namelijk het resultaat zijn van menselijke creatieve keuzes. De vraag is daarom: is bij AI-gegenereerd beeld sprake van voldoende menselijke creativiteit? Kun je AI zien als een hulpmiddel, zoals een camera, waarbij de fotograaf de creatieve keuzes maakt? Of is het uiteindelijk het AI-systeem dat de belangrijkste creatieve keuzes maakt? In dat laatste geval zal er waarschijnlijk geen auteursrecht op het gegenereerde beeld rusten.

Op dit moment bestaat er nog geen duidelijk antwoord op deze vraag. De rechtspraak zal de komende jaren steeds meer richting geven. Daarbij is het belangrijk om te beseffen dat de vraag of een beeld wel of niet als een volledig AI-gegenereerd werk moet worden gezien, niet altijd eenvoudig met een ja of nee te beantwoorden is. Er zijn namelijk veel verschillende vormen en tussenvormen mogelijk.

UPDATE AI: WAAR STAAN WE NU?

Voor beeldmakers is het daarom verstandig om goed vast te leggen welke creatieve keuzes je zelf hebt gemaakt bij het maken van AI-beeld. Hoe duidelijker je kunt aantonen welke invloed jij hebt gehad op het eindresultaat, hoe sterker je positie kan zijn. Denk daarbij niet alleen aan de gebruikte prompts, maar ook aan andere keuzes die je binnen het AI-systeem hebt gemaakt, zoals instellingen of parameters. Ook de nabewerking van het beeld kan een belangrijke rol spelen: juist daarin kunnen opnieuw creatieve keuzes door jou als maker worden gemaakt.

Kort gezegd: hoe beter je kunt laten zien welke creatieve stappen jij zelf hebt gezet, hoe groter de kans dat het uiteindelijke beeld voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt. De komende jaren zal de rechtspraak verder moeten uitwijzen of door AI gegenereerd beeld auteursrechtelijke bescherming kan krijgen en waar precies de grens ligt.

CONCLUSIE

Het recht hobbelt vaak achter nieuwe technologische ontwikkelingen aan. Op het gebied van AI is dit niet anders. De komende jaren zullen wetgevers en rechters, mede door de honderden rechtszaken die wereldwijd zijn aangespannen, steeds meer duidelijkheid geven over onderwerpen op het gebied van AI en auteursrecht. Gelukkig zijn op dit gebied de eerste positieve signalen te melden. DuPho volgt deze ontwikkelingen uiteraard nauwlettend en houdt je daarvan op de hoogte. En daar waar we invloed kunnen uitoefenen op nieuwe wetgeving, zullen we van ons laten horen.